

cassona), Giovanni M. Bertini (Torí), Chandler R. Post (Cambridge, Mass.), Wilhelm Neuss (Bonn), Constantin Marinescu (París), J. L. H. Muller (París) i Paul Goubert (Roma). El dia 23 de desembre, també privadament, tingué lloc la presentació del volum a En Puig i Cadafalch; amb aquest motiu pronunciarren breus parlaments R. Aramon i Serra, President del Comitè Executiu de l'Homenatge; A. Duran i Sanpere, President del Comitè d'Honor; P. Deffontaines, en nom dels col·laboradors estrangers; C. Riba, President de torn de l'Institut, i l'homenatjat. R. Albert i Llauro, Secretari del Comitè Executiu, donà compte de les nombroses adhesions i telegrams rebuts, entre els quals cal destacar els dels Presidents de l'Acadèmia Pontifícia d'Arqueologia (Ciutat del Vaticà), de l'Acadèmia de Belles Arts (Lisboa), de la Societat Arqueològica de Tolosa, de la Societat Nacional d'Antiquaris de França (París), del Comitè Internacional d'Història de l'Art, de l'Acadèmia d'Arqueologia, Lletres i Belles Arts (Nàpols), de la Societat Agrícola, Científica i Literària dels Pirineus Orientals (Perpinyà) i de la Secció rossellonesa de l'Institut d'Estudis Ligurs (Perpinyà); del Secretari executiu de l'Acadèmia Medieval d'Amèrica (Cambridge, Mass.); del Comissari general d'Excavacions Arqueològiques (Madrid), i dels Directors de l'Institut de Belles Arts (Nova York), de la Societat Francesa d'Arqueologia (París) i del Museu dels Monuments Francesos (París). Confiem que el segon volum de la «Miscel·lània Puig i Cadafalch», la impressió del qual es troba molt avançada, no haurà de fer-se esperar massa. — R. A. i S.

El primer Congrés d'Estudis Clàssics. — Organitzat per un Comitè presidit pel Prof. Jules Marouzeau, tingué lloc a París, del 28 d'agost al 2 de setembre de 1950, el primer Congrés de la Federació Internacional d'Associacions d'Estudis Clàssics. La sessió inaugural se celebrà a l'amfiteatre de la Sorbona, conjuntament amb la del novè Congrés de Ciències Històriques, que s'esqueia també a París els mateixos dies. Hans Nabholz, President del Comitè Internacional de Ciències Històriques, i Carsten Høeg, President de la F. I. A. E. C., llegiren sengles allocucions, a les quals contestà el Ministre Pierre-Olivier Lapie. La inauguració de les sessions dedicades als estudis clàssics es féu a l'Institut d'Art i Arqueologia — on se celebrà la resta del Congrés — amb parlaments de Ch. Picard, J. Marouzeau i P. Bosch i Gimpera. El mateix dia començaren les sessions de treball, en les quals alternaren la lectura i discussió de reports amb la presentació de comunicacions. A continuació donem la llista dels reports, tots ells d'extraordinari interès: L'heretatge indoeuropeu i els substrats mediterranis (llengües, institució, religió), per Benvenuto Terracini; Cooperació internacional i coordinació de disciplines i de publicacions, documentació i intercanvis, per Juliette Ernst; Els préstecs grecs en el món romà, per Santo Mazzarino; Les grans empreses internacionals i els instruments de treball: enciclopedies, repertoris, catàlegs, índexs, lèxics, per Giuseppe Lugli; Cronologia hellenística: el segle II i el I a. de J. C., per Gisela Richter; Les formes del llatí dit «vulgar», per Giovanni Battista Pighi; Les formes del llatí dit «vulgar»: assaig de cronologia i sistematització de l'època d'August a les llengües romàniques, per Christine Mohrmann; El problema de l'edició (Col·leccions; Edicions sàvies, edicions tècniques; Ordre d'urgència en la publicació de textos medievals), per Alphonse Dain; L'avenir dels estudis sobre la mitologia grega, per Fernand Chapouthier; La literatura llatina d'època patristica: direccions de recerques, per Pierre Courcelle, i L'estilística grega, per Pierre Chantraine. Fou molt mogut i seguit amb un interès indefallent el debat sobre la cultura clàssica en l'ensenyament modern, dirigit per Jean Bayet i en el qual intervingueren d'una manera remarcable J. Marouzeau, P. Boyancé, M. Lacroix, V. Ussani, J. Beranger, P. J. Enk, St. Daitz, O. Regenbogen i molts d'altres.

Entre les abundoses comunicacions presentades, assenyalen només les d'Antonio Tovar sobre el substrat prellatí de la Península Ibèrica, de Vicente Cicchiti sobre les dades etnològiques de Plató referents al substrat mediterrani, de Biagio Pace sobre la civilització grega a Roma i la mediació dels italíotes, de Franz Dölger sobre el pla d'un corpus de documents grecs de l'Edat Mitjana i dels temps moderns, de H. L. W. Nelson sobre les relacions entre el llatí literari, la llengua de conversació i la llengua vulgar en temps de Petroni, de Manoussos Manoussacas sobre l'edició de les novel·les bizantines, d'Eugenio della Valle sobre possibilitat i límits d'una deducció de teories crítiques i poètiques dels còmics i dels tràgics grecs, de Josep de C. Serra i Ràfols sobre l'evolució de la colonització a la Península Ibèrica, i de F. Sokolowski sobre el problema financer en les relacions de l'Estat i del temple a Grècia.

En la sessió de clausura, tinguda el dia 2 de setembre, foren aprovats diversos vots, suggestions, crides i decisions. A continuació reproduïm els vots :

1. «Que — atesa la multiplicitat de revistes dedicades als estudis clàssics i la impossibilitat en què es troben els estudiosos de tenir accés a totes — sigui estudiada la fundació, a París, d'un Centre de documentació que rebria tots els periòdics relatius a l'antiguitat grega i llatina, a canvi d'un butlletí que donaria compte de l'aparició de les revistes i de llur sumari ; aquest Centre podria eventualment furnir microfilms dels articles de revistes que figuressin en el seu butlletí.»

2. «Que — atès que de les bibliografies existents, cap no ha pogut reemplaçar els «Jahresberichte» de Bursian — sigui nomenada per la Mesa de la F.I.A.E.C. una Comissió que examini la possibilitat d'omplir aquesta llacuna, bé creant un òrgan nou, bé amb preferència intentant de coordinar les bibliografies existents que forneixen reports especialitzats i limitats en el temps, en connexió amb les decisions preses per l'Assemblea de la F.I.A.E.C.»

3. «Que, per tal d'afavorir entre els estudiosos les relacions directes humanes i no solament les llibresques, sigui designat a cada país un especialista en llengües clàssiques que assumeixi el paper d'agent d'enllaç entre els erudits de tots els països i els de la seva pàtria.»

4. «Que — atès que convé, principalment en el domini de les edicions sàvies amb comentari d'autors grecs i llatins i en el de les col·leccions de textos tècnics, d'establir una col·laboració internacional — sigui instituïda una comissió internacional encarregada d'establir un pla de col·laboració, de fer-lo conèixer en els diversos països i de sotmetre'l, l'any 1951, a l'Assemblea anual de la F.I.A.E.C. Aquesta comissió queda composta, sota la presidència de J. Marouzeau, pels següents membres : F. Brown, V. Buescu, A. Dain, H. Diller, C. Høeg, G. B. Pighi, B. L. Ullman, J. H. Waszink i T. B. L. Webster. Hom podria constituir, paral·lelament a aquesta comissió científica, una agrupació internacional d'editors especialitzats que estaria a la disposició de la comissió per a les funcions consultives següents : a) consells tècnics per a la fabricació ; b) informacions sobre la difusió comercial possible en els diferents països representats pels editors ; c) possibilitats de finançament per les firmes privades dels diferents països representats en l'agrupació.»

5. «Que — ateses les dificultats, en tots els països, d'expedir llibres i revistes, la qual cosa retarda el coneixement d'obres importants publicades a l'estranger — els ministeris competents d'Instrucció Pública, Afers Estrangers, Comunicacions i Finances de les diferents nacions es posin d'acord per a prendre decisions destinades a facilitar, particularment en les Duanes, el trànsit dels llibres de caràcter científic, encara que siguin relligats i volumino-

sos, realitzant així, en el domini de la ciència, l'entesa internacional que és en l'esperit de tots.»¹

De les dues crides formulades, recordem la següent: «La regió d'Istanbul compresa entre la riba de la mar, d'una part, i els Palaus Turcs, Santa Sofia i Soldà Ahmed, de l'altra, és una regió arqueològica del més gran interès per a l'estudi de les civilitzacions que, des de la més llunyana antiguitat, s'han succeït sobre aquest lloc. Els barris moderns que ocupen, en part, aquest espai, són de feble densitat. L'urbanista encarregat de dreçar el pla director d'Istanbul, Prof. Henri Prost, ha previst i ha fet acordar, en principi, un procediment d'expropiació destinat a permetre la creació d'una zona i després d'un parc arqueològic. Aquesta mesura faria possibles (i només ella pot fer-ho) excavacions d'un interès considerable i permetria de valoritzar perfectament els monuments que s'anessin descobrint en el marc excepcional constituït pel Serrall, Santa Sofia, Soldà Ahmed, Santa Irene, l'Hipòdrom, la Medressé i els banys de Sinan. La F.I.A.E.C. desitja que, en ocasió de les pròximes commemoracions, el Govern de la República Turca prengui en consideració aquest projecte i manifesti l'interès que té vers el passat més antic d'Istanbul; i sollicita del President de la República Turca la intervenció que meni a la creació del parc arqueològic i a la descoberta dels monuments que es troben enterrats encara en aquesta regió. Per la seva banda, la F.I.A.E.C. se sentirà satisfeta, tot constituint sota l'ègida de la UNESCO un Comitè internacional, de poder contribuir a realitzar la col·laboració científica pròpia per a assegurar l'èxit d'aquesta gran empresa.»

El Congrés es cloqué amb una allocució del seu President J. Marouzeau. Durant la setmana en què es perllongaren llurs treballs, els congressistes foren obsequiats amb algunes recepcions — entre elles a la UNESCO i a l'Ajuntament de París — i una excursió a Chantilly. El mes de gener de 1951 aparegué el volum d'actes del Congrés,² on, ultra la llista d'associacions que componen la F.I.A.E.C. (amb l'oblit inexplicable de la nostra Societat), els comitès d'honor i d'organització del Congrés i la llista de membres inscrits, és donat un report detallat de les diverses sessions, amb reproducció dels discursos pronunciats, de tots els reports, de les comunicacions (*in extenso* o resumides), vots, etc. En felicitar el Prof. J. Marouzeau pels resultats d'aquesta primera reunió internacional d'estudis clàssics, seria injust d'oblidar els noms del Prof. A. Dain i la Dra. Juliette Ernst, Secretaris del Congrés, sobre les espatlles dels quals reposà tot aquell treball, anònim però ple de responsabilitat, que és el que a fi de comptes assegura l'èxit en tota assemblea científica com la que hem comentat. — R. ARAMON I SERRA.

El vocabulari cromàtic en llatí. — Per la rigorosa elaboració i la riquesa de materials, l'obra recent de J. André, *Étude sur les termes de couleur dans la langue latine*,³ pot ésser considerada, sense exageració, com una contribució modèlica en els dominis de la semàntica, la lexicologia i l'estilística. L'empresa,

1. Posteriorment hem estat informats que aquest vot ha obtingut ja alguns resultats positius: una nova convenció internacional preparada per la UNESCO, que ha de permetre la circulació amb franquícia d'un gran nombre d'articles de caràcter educatiu i científic, ha estat presentada, en efecte, el 22 de novembre següent a Lake Success i sotmesa a la signatura dels governs de la UNESCO o de l'ONU, els quals es comprometen a suprimir tots els drets de duana sobre els llibres, diaris, obres d'art, films, discos, etc.

2. *Actes du Premier Congrès de la Fédération Internationale des Associations d'Études Classiques*. A Paris, 28 août - 2 septembre 1950. Paris, Librairie C. Klincksieck, 1951. 406 pàgs.

3. Paris, Librairie C. Klincksieck, 1949. 428 pàgines.